

Joseph Micola (1774–1835)

Joseph Micola komt voor in de kwartierstaat Couwenberg-van Lingen.
Klik [hier](#) voor zijn persoonspagina op de website www.familievanvroeger.nl

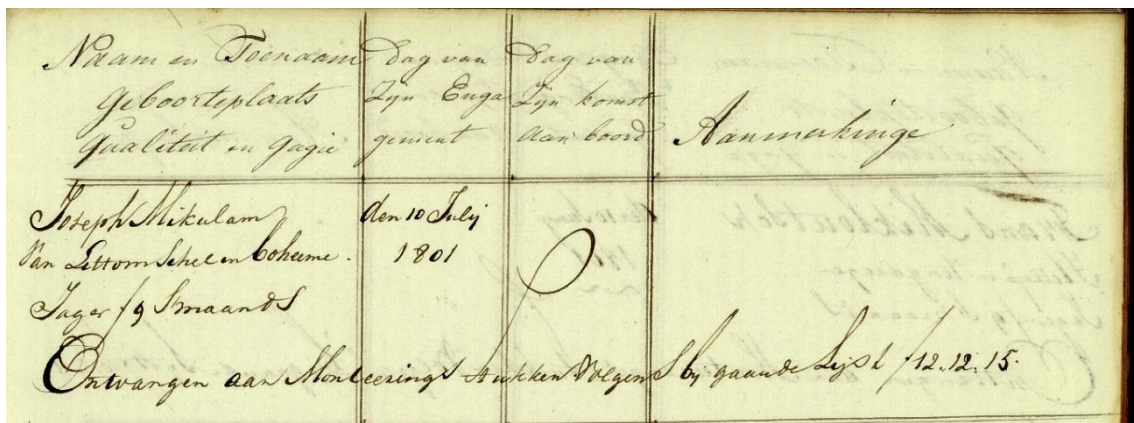
Inleiding

Joseph Micola werd rond 1774 geboren, waarschijnlijk in Bohemen, een gebied dat tegenwoordig deel uitmaakt van Tsjechië. Over zijn jeugd en familieachtergrond is tot nu toe niets bekend. Hoe en wanneer hij naar Nederland kwam, is onduidelijk; vermoedelijk is dat via militaire rekrutering gebeurd. Zijn levensloop laat een opmerkelijke overgang zien van soldaat tot opzichter en vertrouweling van de gouverneur-generaal, met een kleurrijk privéleven in de tropen.

Militaire loopbaan

Het oudste document waarin Joseph Micola wordt genoemd, is een rangelijst van het 3e bataljon van de 3e halve brigade in Alkmaar, opgesteld op 8 april 1800. Een rangelijst geeft aan in welk gelid men moest staan in de eenheid. De manschappen vuurden uit drie gelederen: de langste stonden vooraan in het eerste gelid, gevolgd door twee rijen met overige manschappen. Joseph is ingedeeld bij het eerste gelid. Hij is korporaal en 26 jaar oud, dus rond 1774 geboren. Hij is op dat moment 2 jaar en 9 maanden in dienst, dus sinds ongeveer december 1797. Zijn contract loopt nog tot 1 oktober 1803.

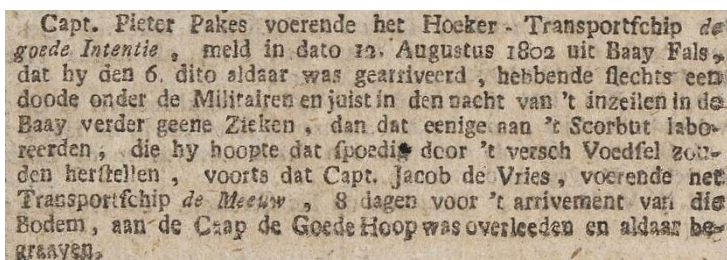
Nog voordat zijn contract afloopt, maakt Joseph een overstap naar een ander legeronderdeel. In 1802 behoort hij tot een compagnie scherpshutters die met het schip De Goede Intentie naar Nederlands-Indië vertrekt. Op de zogenaamde monsterrol van het schip is zijn naam opgenomen, zij het verbasterd tot Joseph Mikalam. Dit soort verbasteringen kwam vaak voor door taalproblemen en dialecten.

Onder zijn naam staat dat hij voor meer dan 12 gulden aan “monteringsstukken” heeft ontvangen — het uniform en bijbehorende uitrusting. Zijn identiteit wordt bevestigd door een aantekening van P.C. Bloys van Treslong Prins, adjunct-archivaris in Batavia in

het begin van de 20e eeuw: *“Micola, Joseph, van Letomi..., korporaal, in 1802 met schip De Goede Intentie in Indië. Tractement 1808/9 Rds 8.16.- 's maands.”*

Op 6 april 1802 vertrekt De Goede Intentie onder kapitein Pieter Pakes, via La Rochelle naar Kaap de Goede Hoop. In de Utrechtse Courant van 17 december 1802 staat dat het schip op 6 augustus bij Baai Fals (nabij Kaapstad) arriveerde.

Capt. Pieter Pakes voerende het Hoeker-Transportfchip *de goede Intentie*, meld in dato 12. Augustus 1802 uit Baay Fals, dat hy den 6. dito aldaar was gearriveerd, hebbende slechts een doode onder de Militairen en juist in den nacht van 't inzeilen in de Baay verder geene Zieken, dan dat eenige aan 't Scorbut laboerden, die hy hoopte dat spoedig door 't versch Voedfel zouden herstellen, voorts dat Capt. Jacob de Vries, voerende het Transportfchip *de Meeuw*, 8 dagen voor 't arrivement van die Bodem, aan de Crap de Goede Hoop was overleeden en aldaar begraven.

Tot dat moment was één militair overleden; enkele anderen leden aan *scorbut* (scheurbuik).

In de Groninger Courant van 2 maart 1803 wordt gemeld dat De Goede Intentie op 13 december 1802 in Batavia aankwam. De reis duurde acht maanden.

Leven in Indië

Na aankomst volgt een periode waarin niets over hem is teruggevonden. Tussen 1803 en 1813 is er een leemte in de bronnen. Joseph zal eerst zijn militair contract hebben uitgediend. En op zeker moment, zoals verderop is te lezen, is hij opzichter geworden op een plantage. Een functie die wel vaker door ex-militairen werd uitgeoefend. Uit een volkstelling blijkt dat hij in 1813 in Buitenzorg woont. Op 25 april 1817 adopteert hij daar een zoontje en een dochtertje van de inlandse vrouw Natje; twee dagen later worden de kinderen gedoopt. Zij waren toen respectievelijk ruim vier jaar en zes maanden oud. Joseph werkte als opzichter op het gouvernementslandgoed Tjipanas. In het Koloniaal Tijdschrift wordt hij beschreven in een anekdote:

“t Gebeurde eens dat zekere Micola, een Hongaarsche oud-soldaat, die op Tji Panas de betrekking van baas-tuinman vervulde, des avonds bezig was met pannekoeken bakken, en opziende een tijger in de open deur zag staan. Het dier was misschien op de baklucht afgekomen, en ontwaarde nu dat hier geen koteletten, maar slechts meelkoeken in de pan lagen. Althans, hij trok grommend af en Micola haastte zich zijn deur te sluiten. Geschrikt was hij! — nu, dat was aan de pannekoeken wel te bemerken. Alle baksels en brouwsels deugen niet...”

Relatie met gouverneur-generaal Du Bus de Gisignies

Vanaf 1825 was Leonard du Bus de Gisignies gouverneur-generaal van Oost-Indië. Hij bracht graag veel tijd door op Tjipanas, ondanks de reis van negen uur (ruim 40 kilometer) vanuit Buitenzorg.

*Het buitenverblijf van de gouverneur-generaal in Cipanas.
collectie Tropenmuseum*

In een levensbeschrijving van Du Bus staat:

“In Tjipanas bouwde Du Bus zijn eigen kleine wereld op, waarin hij zich kon afzonderen van de problemen in Buitenzorg. Hij vond hierin zijn kok en tuinman Micola, een uit Oost-Europa afkomstige gewezen soldaat, een geestverwant die ook hield van lekker eten en drinken en die zich niet stoorde aan de voorschriften over eetgewoonten in de tropen”.

Micola had bij verschillende van zijn slavinnen kinderen, waaronder er één, Eemtje, als persoonlijke hulp aan Du Bus werd toegevoegd.

*Eemtje de Maleis, uit De Familiekring,
uitg 1867, Google Books*

Du Bus was zo opgetogen over de jongen dat hij hem bij zijn terugkeer naar het moederland in januari 1830 besloot mee te nemen.”

Volgens afspraak met Du Bus de Gisignies heeft Joseph de moeder van Eemtje, Clarissa, op 8 november 1838 ‘vrijgegeven’, na ontvangst van f540 van Du Bus. Eemtje, geboren op 10 maart 1818, mocht mee naar Europa, waar hij bediende werd van Du Bus. In België kreeg Eemtje bij zijn doop de namen Leonard Sylvain François Xavier; Eemtje werd zijn achternaam, zoals is te lezen in zijn overlijdensakte uit 1867.

Verdere relaties en kinderen

Na de relaties met Natje en Clarissa kreeg Joseph een relatie met Latياما, volgens de aantekeningen bij de doop van hun kinderen een vrije vrouw. Vanaf circa 1830 had hij

een relatie met Johanna Christina, eveneens een vrije vrouw. Uit deze relatie werd in 1831 hun zoon Johannes geboren.

Laatste jaren en overlijden

Na zijn werk op Tjipanas werd Joseph herbergier in het nabijgelegen Tjiandjoer. Waarom hij deze overstap maakte, is onbekend. Mogelijk was het een logische stap na het beëindigen van zijn functie op het landgoed, of bood de herberg hem een stabiel inkomen op latere leeftijd. Hij overleed hier op 13 augustus 1835.

In het overlijdensregister staat dat hij 67 jaar was, maar op basis van de vermeldingen in de rangeerlijst en de volkstelling uit 1819 lijkt 61 jaar waarschijnlijker.

In de Javasche Courant werd een advertentie geplaatst in verband met het afhandelen van de nalatenschap.

—Alle degenen, die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den boedel van *J. Micola*, op den 13den dezer, te Tjanjor overleden, gelieven daarvan aangifte of betaling te doen, binnen den tijd van 3 maanden, aan
TIANJOR, *X* Den executeur testamentair,
den 13den Aug. 1835. J. FRIEDERIKS.

Afstammingslijn

Joseph Micola ca.1774-1835	x	Johanna Christina ca. 1796->1831
Johannes Micola 1831-1893	x	Tientje Vermeer 1831-1874
Hermanus J.L.J. van Lingen 1843-1895	x	Josephina J. Micola 1854-1925
Junius H. van Lingen 1885-1963	x	Eva in de Meij 1894-1948
Oscar W.H. Couwenberg 1912-1995	x	Louise van Lingen 1917-1997
<i>Cees Feringa</i>	X	<i>Mirna Couwenberg</i>
<i>Ronald Bezemer</i>	X	<i>Marieke Feringa</i>
<i>Tim en Daan</i>		